

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Maribor, avgust 2017

Ravnateljicam in ravnateljem UNESCO ASP vrtcev
Ravnateljicam in ravnateljem UNESCO ASP osnovnih šol
Ravnateljicam in ravnateljem UNESCO ASP srednjih šol

Zadeva: Filozofija za otroke ob Unescovem svetovnem dnevu filozofije

Spoštovane in spoštovani!

Leta 2002 je UNESCO tretji četrtlet v novembru razglasil za svetovni dan filozofije. Ob tej priložnosti se širom sveta, z namenom približati filozofijo širši javnosti, odvijajo filozofske delavnice, diskusije in predavanja, ki so namenjena najrazličnejšim starostnim skupinam.

Že lani smo ob praznovanju svetovnega dneva filozofije s pomočjo programa Filozofija za otroke paleto dejavnosti razširili tudi na vrtce in osnovne šole ter tako vključili tudi mlajšo populacijo, letos pa želimo s tem nadaljevati.

Šole, vključene v UNESCO ASP mrežo, vabimo k sodelovanju, da v četrtek, 16. novembra (ali kateri drugi dan v tednu, ko praznujemo dan filozofije), v sklopu svojih izobraževalnih dejavnosti po svojih močeh prispevate k spoznavanju filozofije in za svoje učence pripravite učne ure filozofije za otroke. S tem namenom smo pripravili nekaj priloženih gradiv, ki bodo učiteljem in učiteljicam v pomoč pri izvedbi kakšne tovrstne ure.

Filozofija za otroke (FZO) je vzgojno-izobraževalni program, ki ga je v ZDA v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja, kot obetajoč pedagoški pristop k poučevanju in razvijanju mišljenja, zasnoval Mathew Lipman. Program filozofije za otroke predvideva, da so otroci radovedni, razmišljujoči, ustvarjalni in komunikativni, naj tej podlagi pa jih lahko navajamo na kritično mišljenje. Leta 1974 so ustanovili Inštitut za razvoj filozofije za otroke (The Institute for the Advancement of Philosophy for Children - IAPC), v sedemdesetih letih pa so projekt začeli množično uvajati najprej v osnovne šole v ZDA, danes pa ga najdemo v vrtcih in šolah v številnih državah po vsem svetu. V šolskem letu 2001/2002 je bila FZO v tradicionalni obliki tudi v Sloveniji uvrščena v nabor izbirnih predmetov v zadnjem triletju osnovne šole. Trenutno v Sloveniji program filozofije za otroke ponuja okoli 50 šol, pojavlja pa se tudi v okviru dejavnosti nekaterih drugih izobraževalnih organizacij, knjižnic itd. Tudi z dogodki, kot je dan filozofije, si želimo in prizadevamo, da bi bilo tovrstnih šol in organizacij v Sloveniji čim več.

Primerjave med slovenskimi šolami in šolami na zahodu kažejo, da smo pri nas v zaostanku pri spodbujanju kritičnega mišljenja. Zdi se, da se naš šolski sistem na tem področju trenutno ne prizadeva dovolj. Tudi zato bi bilo vpeljevanje filozofije za otroke v slovenske šole nadvse dobrodošlo in koristno dejanje. Filozofija se s spodbujanjem zanimanja za družbena vprašanja, raziskovanja vsakdanjih prepričanj, kritičnega premisleka, refleksije lastnih vrednot, ideoloških pasti in razvijanjem argumentirane ter civilizirane izmenjave mnenj sklada s cilji osnovne šole in tako po raziskavah, ki so na tem področju na voljo, znatno izboljšuje rezultate na testih inteligentnosti, bralnih in učnih sposobnosti.

Osnovna metoda pouka filozofije za otroke je dialoško spodbujanje razmišljanja o človeških in družbenih zadevah, ki se sproži ob določeni predlogi (zgodbi, sliki, videu, pesmi itd.), pri čemer se mora učitelj/učiteljica ravnati po interesu učencev/učenk, torej po tem, kar oni sami izpostavijo kot pomembno (problematično) in kar je zanje miselni izziv. Vloga učiteljev je zato predvsem pomoč pri izražanju, oblikovanju pogledov, logični analizi uporabljenih pojmov, iskanju predpostavk,

proizvajanju novih idej, razvijanju kritičnosti in ohranjanju rdeče niti razprave (da se učenci in učenke smiselno, logično in strpno navezujejo drug na drugega). Jedro programa je raziskovanje. To ni dojeto kot strogo specializirano področje, dostopno samo majhnemu odstotku posebej poklicanih visoko usposobljenih specialistov, temveč se v filozofsko raziskovanje lahko vključi vsakdo in v vseh starostnih obdobjih.

Vsa gradiva, ki smo jih skupaj s profesorji in profesoricami filozofije, ki že dlje časa poučujejo FZO, pripravili za izvedbo šolske ure ob aktualnem dnevu filozofije, so priložena, mnoga pa so objavljena tudi na spletni strani [Učilnica](#), v sklopu društva za razvoj humanistike, Zofijini ljubimci. Za vse dodatne informacije glede programa in poteka šolske ure Filozofija za otroke, za katero upamo, da se boste odločili tudi na vaši šoli, se lahko obrnete na e-poštni naslov hum.postaja@gmail.com. Če želite, lahko idejo zainte resiranim učiteljem in učiteljicam na vaši šoli tudi predstavimo. Za vse, ki bi jih utegnile zanimati metode dela značilne za filozofijo, pa smo ob primernem zanimanju, pripravljene izpeljati tudi posebno delavnico.

Vsakega vašega odziva in sodelovanja bomo izjemno veseli!

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO
zanj Marjutka Hafner

Društvo za razvoj humanistike, Zofijini ljubimci
zanj predsednica Aleksandra Žorž

Oddelek za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru
zanj prof. dr. Boris Vežjak

Pedagoški inštitut
zanj prof. dr. Marjan Šimenc

Slovensko filozofsko društvo
zanj prof. dr. Rok Svetlič